

Projectplan Taalhuizen in de regio Holland Rijnland

Leiden, 21 februari '17

Belang Taalhuizen in de regio Holland Rijnland

In Nederland kunnen 1,3 miljoen mensen tussen de 15 en 65 jaar niet goed lezen en schrijven. Zo blijkt uit onderzoek van het internationale programma "for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC). Voor de regio Holland Rijnland gaat het naar schatting over 50.000 laaggeletterden.

We leven in een samenleving die in toenemende mate digitaliseert. Informatie verspreidt zich steeds sneller en in andere verschijningsvormen. Het is een samenleving waarin burgers mondiger worden en steeds vaker opereren in digitale netwerken.

Het is ook een samenleving waarin de arbeidsmarkt flexibiliseert waardoor in toenemende mate meer en andere vaardigheden worden gevraagd.

Een samenleving waarin (arbeids)participatie ook vraagt om gezondheid en gezond zijn. Alleen al om langer door te kunnen blijven werken. Er blijkt namelijk ook een relatie te liggen tussen slecht rekenen, lezen en schrijven en een minder goede gezondheid.

Voor laaggeletterden is het daarom lastig om, in een samenleving waarin kennis en participatie belangrijke pijlers zijn, aangehaakt te blijven.

Convenant Bondgenootschap Geletterdheid Holland Rijnland

De leden van het bondgenootschap Geletterdheid in Holland Rijnland, inclusief alle gemeenten, hebben daarom met een convenant uitgesproken om zich in te zetten voor het bevorderen van taal- en reken- en digitale vaardigheden.

Een van de acties om dit te bevorderen en er voor te zorgen dat het aanbod hiervan laagdrempelig is, is het inzetten van Taalhuizen in de regio.

In 2015 zijn daarom in alle bibliotheken in Holland Rijnland Taalhuizen en –punten gestart om zodoende meer samenhang te kunnen aanbrengen in alle kennis, activiteiten en vaardigheden die er zijn op het gebied van laaggeletterdheid, zodat deze herkenbaar ter beschikking komen voor de inwoners van Holland Rijnland die beter willen leren lezen, schrijven en rekenen.

Subsidieaanvraag OCW en cofinancieringsfonds Holland Rijnland:

Vanuit het landelijk actieplan *Tel mee met Taal*, van de ministeries OCW, SZW en VWS, zijn vanaf 1 januari 2017 tot 1 juli 2019 subsidies voor samenwerkingsverbanden beschikbaar.

Het bondgenootschap kan jaarlijks voor 2017 en 2018 een subsidiebedrag van maximaal € 50.000,- aanvragen voor een project dat bijdraagt aan de regionale of lokale aanpak van laaggeletterdheid bij volwassenen of de leesbevordering bij kinderen. Het moet gaan om een project dat onderdeel is van, of bijdraagt aan, het verwezenlijken van de doelen van een regionaal convenant dat is ondertekend door alle bij de aanvraag betrokken partijen.

Voor het project moet minimaal 33% cofinanciering zijn uit middelen van het bondgenootschap. Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland vraagt het PHO Maatschappij of dit opgenomen kan worden in het Fonds Cofinanciering van Holland Rijnland.

In overleg met alle bondgenoten wordt daarvoor dit projectplan en een subsidieaanvraag opgesteld dat voor alle bondgenoten meerwaarde heeft.

De meerwaarde van het Taalhuis en Taalnetwerk

Met de inrichting van een Taalhuis wordt meer maatwerk geboden aan mensen die laaggeletterd zijn en hun taal- of rekenniveau of hun digitale vaardigheden willen verbeteren.

Je kunt er informatie krijgen over een passende (digi)taal cursus, het aanbod in de buurt en er zijn computers om op te oefenen.

De mogelijkheden strekken zich uit van een formele taal cursus naar begeleiding door een taalmaatje. Voor de een is het formele aanbod de geëigende weg, voor de ander lijkt het non-formele aanbod beter aan te sluiten. Door meer beleidsruimte, en een groter aandeel non-formeel aanbod naast het formele aanbod van taaltrajecten, kan beter worden ingespeeld op de wensen en behoeften van laaggeletterden in onze regio.

Het Taalhuis is er ook voor vrijwilligers. Zij kunnen er bijvoorbeeld terecht voor onderwijsadvies of voor geschikt lesmateriaal voor hun cursist(en).

Een Taalhuis is een katalysator voor de lokale samenwerking in de aanpak van basisvaardigheden en het vormen van een Taalnetwerk.

Uit ervaring blijkt dat het een goed instrument is om met verschillende organisaties de mogelijkheden op elkaar af te stemmen, en de cursisten en vrijwilligers zo goed mogelijk van dienst te zijn.

Voor veel laaggeletterden is leren en het volgen van onderwijs namelijk geen vanzelfsprekende zaak. Zaken die het leren belemmeren zijn onder meer negatieve schoolervaringen, schaamte, faalangst, gebrek aan zelfvertrouwen. De rol van intermediairs is voor het duwtje in de rug van groot belang.

Taal voor het Leven

Het Taalhuis staat niet op zich; het Taalhuis is een concept dat landelijk is ontwikkeld en goede resultaten kent. Het biedt verschillende instrumenten die landelijk zijn ontwikkeld en lokaal kunnen worden ingezet. Het Taalhuis is dus ingebed in een groter en breder programma **Taal voor het Leven**. De uitvoering van dit programma is in handen van de Stichting Lezen en Schrijven, die de regionale taalhuizen begeleidt en ondersteunt.

Bouwstenen voor het Taalhuis

De Taalhuizen in de regio hebben de volgende bouwstenen in hun instrumentarium opgenomen:

- Het Taalhuis is een fysieke en herkenbare plek in de stad of het dorp.
- Het Taalhuis is een samenwerkingsverband van meerdere lokale organisaties met (delen van) het ondersteuningsprogramma Taal voor het Leven.
- In het Taalhuis is het mogelijk om als bezoeker onder begeleiding het recente lokale aanbod te raadplegen.
- Het Taalhuis draagt zorg voor het actueel houden van het aanbod op Taalzoeker.nl en Digitaalhelpplein.nl.
- Vanuit het Taalhuis wordt er actief gewerkt aan werving en scholing van laaggeletterden.
- In het Taalhuis zijn vrijwilligers actief die (een deel van) de basistraining van Taal voor het Leven hebben gevolgd, afhankelijk van de al aanwezige kennis.
- In het Taalhuis is een basiscollectie van lees-, les- en toetsmaterialen (fysiek en digitaal) voor laaggeletterden beschikbaar om mee te kunnen oefenen.
- Het Taalhuis verzekert zich van een onderwijskundig specialist voor intakes van cursisten en het helpen van vrijwilligers met didactische vragen.
- Het Taalhuis bewaakt de kwaliteit door monitoring van effecten, registratie van aantallen en deelname aan (landelijke) intervisie.

De Taalhuizen in de regio

De taalhuizen en -punten in deze regio zijn gesitueerd in 4 bibliotheken in de regio: BplusC beslaat het werkgebied van de gemeenten Leiden en Leiderdorp.

In de gemeente Katwijk is in de bibliotheek een (digi)taalhuis ingericht.

De bibliotheek Bollenstreek heeft verschillende taalpunten in haar vestigingen in Noordwijkerhout, Noordwijk, Lisse, Teylingen en Oegstgeest en bedient ook Hillegom met een taalpunt. Hillegom valt eigenlijk onder de bibliotheek Zuid-Kennemerland.

In de gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Zoeterwoude heeft de bibliotheek Rijn en Venen haar werkzaamheden van het Taalhuis.

Ambities van de Taalhuizen voor 2017 en later

De bondgenoten hebben met het ondertekenen van het convenant de volgende ambities vastgesteld voor de huidige convenantsperiode. De Taalhuizen hebben hun ambities daarop geconcretiseerd de:

- *laaggeletterden herkennen en doorverwijzen naar een lees- en schrijfcursus op basis van een actuele educatieve kaart*
Taalhuis zichtbaar maken als kennisplek/vraagbaak voor alles wat met laaggeletterdheid te maken heeft;
Voorlichting geven over de mogelijkheden voor taalleerders;
Kennisbank en materialen bieden voor informele (vrijwilligers) taalaanbieders;
Het houden van spreekuren voor taalvragers en taalvrijwilligers;
Samenwerking met andere taalaanbieders en het onderhouden van het taalnetwerk in de regio;
- *de eigen communicatiematerialen waar mogelijk vereenvoudigen*
Eigen communicatie worden continue gescreend op eenvoudige formuleringen. Daarnaast is er voor de doelgroep laaggeletterden bij alle Taalhuizen een collectie aanwezig met eenvoudig te lezen boeken op het Lees- en Schrijfplein.
Een aantal taalhuizen heeft daarnaast ook luisterfragmenten op hun website opgenomen.
- *activiteiten organiseren om het onderwerp bespreekbaar te maken en het lezen en schrijven te bevorderen*
De Taalhuizen organiseren ontmoetingen tussen formele en informele taalaanbieders en potentiële verwijzers om het taalaanbod af te stemmen en de behoefte te peilen.
Daarnaast vinden er bij alle Taalhuizen Taalcafés plaats.
- *een bijdrage leveren aan het netwerk door middel van kennisdeling, inspiratie en onderzoek;*
Er worden door de Taalhuizen in hun subregio's minimaal 4 keer per jaar Taalontbijten of -lunches georganiseerd om samen snel in te kunnen spelen op ontwikkelingen op het gebied van laaggeletterdheid, kennis te delen en nog nauwer te kunnen samenwerken.
Het Taalhuis heeft expertise/kennis in huis op het gebied van NT2 en stellen dit beschikbaar aan andere partners in hun regio.
- *Aansluiten bij het regionaal educatieprogramma Holland Rijnland*
De Taalhuizen sluiten met hun activiteiten van zowel formeel als informeel aanbod aan bij het educatieprogramma Holland Rijnland.
Zij bieden trajecten aan voor taalverwerving en basisdigitale vaardigheden, die aansluiten op kaders van het educatieprogramma.
Daarnaast zijn zij, als centraal punt in de gemeenten, ook in staat om deelnemers toe te leiden naar andere taalaanbieders.

- *Aansluiten bij de uitvoering van de Wet Taaleis*
De Wet Taaleis verplicht de gemeenten niet om te investeren op de taalscholing van uitkeringsgerechtigden, die niet voldoen aan de taaleis van 1F. Toch wordt in de regio Holland Rijnland door de taalhuizen geïnvesteerd in het toetsen van deze taalvragers en het doorverwijzen naar eigen aanbod of het aanbod in hun netwerk in de regio.
- *Betrekken van de activiteiten in het sociaal domein*
De Taalhuizen spelen een grote rol in het sociaal domein. Zij bieden ondersteuning en ontwikkeling van basisvaardigheden van inwoners.
Zij kennen alle betrokken partijen in de gemeenten op het gebied van het sociaal domein en bemiddelen en handelen in het wegnemen van de belemmeringen die laaggeletterdheid met zich meebrengen, zoals deelnemen aan de steeds prominentere participatiesamenleving.
- *Inzetten van Taalhuizen en –punten in de regio*
De Taalhuizen hebben in alle hun vestigingen taalpunten waar men het taalspreekuur kan bezoeken. Partners in hun regio verwijzen door naar de Taalhuizen en andersom wordt er tijdens de taalspreekuren doorverwezen naar verschillende (in)formele onderwijs instellingen in de regio.
- *Betrekken van werkgevers(organisaties)*
De Taalhuizen benaderen werkgevers om bij hen de bewustwording van laaggeletterdheid te vergroten en bijv. autochtone medewerkers te werven voor NT1 trajecten in de regio.
Daarnaast worden ook taalvrijwilligers ingezet voor de (taal)stagebegeleiding bij werkgevers.
- *Voorkomen van laaggeletterdheid bij kinderen*
De Taalhuizen zetten verschillende instrumenten in om taalachterstand bij kinderen te voorkomen: o.a. Taal voor Thuis, de Voorleesexpress, Onderwijskansen bibliotheekprogramma en Cultuur en School.
Daarnaast wordt door een aantal van de Taalhuizen intensief samenwerkt met de Kinderopvang.

Activiteiten en Financiën

De taalhuizen worden al gedeeltelijk gefinancierd uit de middelen voor volwasseneneducatie. Het gaat dan om taaltrajecten en digitale vaardigheden, die te verantwoorden zijn volgens de systematiek van het ministerie van OCW.

Daarnaast zijn er ook werkzaamheden die de taalhuizen verrichten om (digi)taalleerders te werven en te verwijzen. Ook onderhouden en actualiseren zij de subregionale en lokale taalnetwerken. Daarnaast worden er door de taalhuizen taalvrijwilligers geworven, begeleid en geschoold. Dit zijn activiteiten die niet te verantwoorden zijn die worden opgenomen in de subsidieaanvraag naar het ministerie van OCW.

Het zijn echter wel activiteiten die van wezenlijk belang zijn om de (digi) taalleerders te ondersteunen en om hen wegwijs te maken in het potentiële taalaanbod.

Baten	2017	2018
Subsidieregeling Taalakkoord	€ 50.000,00	€ 50.000,00
Fonds Cofinanciering Holland Rijnland	€ 25.000,00	€ 25.000,00
Wet Educatie en Beroepsonderwijs	€130.000,00	€130.000,00
Totaal baten Taalhuizen	€205.000,00	€205.000,00
Lasten		
Uitvoering Taalhuizen	€205.000,00	€205.000,00

!! De concrete subsidieaanvraag en de begroting worden, na accordering van het Dagelijks Bestuur, PHO Maatschappij en het bondgenootschap, verder uitgewerkt!!